

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De contritionis veritate aureum opus Fratris Joa[n]nis
Viualdi de Monte regali. ordinis fratrum predicatoru[m]
sacre pagine professoris**

Vivaldus, Joannes Ludovicus

[Augsburg], 1518

VD16 V 1772

Origenes habuit plures emulos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30734

ret sublimitatē doctrīnē atq; eminentiā scripturaz **Fidori**. Fuit em̄ vir in di
 uinis scripturis eruditissimus: atq; in secularib; litteris disertissimus: ingenio
 acutissimus: sensu clarissimus: eloq; suauissimus: rā carmine q; p̄sa dignis
 scripsit: ac copiosissimus: nō minus seritate q; doctrīna insignis. **Hic multa p̄
 clarissima volumina edidit. Nā scripsit aurea cōmentaria sup totū testamen
 tū verus z nouū. Et stex de ortu z obitu scōp; librū vnū. Et ad sororē suā cō
 tra iudeos libros duos. Et soliloquoz vel synonymoz libros duos. Et de vi
 ris illustrib; librū vnū. De summo bono libros tres. De origine officioz li
 bros duos. De sc̄issima trinitate lib; vnū. De corpez sanguie ch̄i librū vnū.
 De officio missę librū vnū. Decretū canonū librū vnū. De cōpoto z natura re
 rum librū vnū. De p̄terate rez librū vnū. Sermonū librū vnū. Ecclesiasticō
 rū librū vnū. Lamentū penitētis librū vnū. De astronomiā librū vnū. Histo
 riā seu ch̄onicā libros tres. De cosmographiā librū vnū. De grāmatica z vo
 cabulis librū vnū. Allegoriar; quoq; librū vnū. De heresib; librū vnū. Ep̄lay
 ad diuersos librū vnū. Differentiar; librū vnū. Plura alia scripsit memoratu di
 gnissima. Et q; patet quantū **Laurētius** valla deliquerit q; tam p̄ciosum mo
 nile ecclesie dei pedib; cōculcare presumpsit.**

Nota que sequitur de Platone.

Consequēter **Plato** phoz p̄nceps q; fertilissime affecutus est doctrīnaz
Socratis p̄ceptoris sui. Et q; omnīū mortaliū fuit sapientissim⁹: vt scri
 bit **Valerius** discipulum quoq; habuit **Aristotelem**. xxij. annis: vt ait
Auerrois. **Hic** **Plato** super cunctos phos dicit̄ diuinus eo q; totis reassum
 ptis v̄rib; in rerū diuinariū cōtemplatione erat eleuatus. **Unde** **Aug.** in. vij. **Quare**
 li. cōfessionū se legisse in libris platonicoz asserit: nō quidē his verbis: sed hoc **plato** d̄
 idem omnino multis ac multiplicib; rationib;. In p̄ncipio erat verbū z verbū **diuinus.**
 erat apud deū z deus erat verbū. **Uide** ibi plura admirāda verba de platone
 si vis: que scribit **Aug.** quib; datur intelligi quāte sublimitatis ac diuinitatis
 fuerit. **Et** **plato** multa dicit̄ cognouisse de diuinis scripturis: legēs libros ve
 teris testamēti quos inuenit in egypto. **Inter** cetera vidit librū **Benef** z expo
 sitū aliquid eius. **Uide** sanctū **Tho.** in. j. parte. q. lxxj. ar. j. in respōsione ad vl
 timū argumentū. **Et** iterū in. j. lib. sententiar; dist. ij. ar. liij. **Hic** igit̄ talis ac
 rātus p̄hs inuidie stimulos nō euasit. **Nā** ferē q; **Aristoteles** pro merito acce
 pre disciplinę libros eius quos habere potuit cōburi fecit vt validius eum in
 scriptis suis impugnare posset. **Idcirco** dubito ne in plurib; redarguat eum q;
 forte nec **plato** dixit nec cogitauit. **Potuit** em̄ **Aristoteles** hoc malū faciliter
 exequi: fultus fauore **Alexādrī** magni q; adolescēs p̄ q̄nquenniū creuit sub di
 scipulina eius. **Unde** **Iustinus** abbreviator trogi p̄pel in historia oim̄ secus
 loy li. xij. de **Alexādro**: dicit̄ sic. **Puer** acerrimus litteraz studijs eruditus fuit
Exacta puericia p̄ q̄nquenniū sub **Aristotele** doctore incl̄yto omnīū phoz cre
 uit. **Accepto** deinde imperio regē se terrarū omnīū: ac mundi appellari iussit.
Tantamq; fiducia sui militib; fecit vt illo presente nullius hostis arma:
 nec inermes timuerint. **Itaq;** cū nullo hostium vnq; cōgressus est quem nō vt
 cerit: nullā obsedit: vrbem quam nō expugnauerit: nullā gentē adiit quā nō cal
 cauerit. **hec** **Iustinus**. **P̄ter** ex d̄ictis q; **plato** fuit inuidia p̄secutus.

Origenes habuit plures emulos.

De p̄hs taceā. **Inter** doctores catholicos etiā hec putrida tabes in
 uidae semp̄ virulētas produxit radices. **Sed** videamus de **Origene** q̄n
 tum fuerit dentib; inuidie dilaniatus. **Fuit** quippe vir maximi ac excel
 lentissimi ingenij: cui nec in sanctitate vite: nec in studio ac eruditione diuinaz
 scripturarū similis inuentus est. **Hic** verestaf̄ diuus **Hieronymus** ad p̄ama
 ebiū z oceanū centū quinquaginta annis ipsum **Hieronymū** p̄cessit: natione

De Origene

sublimi

Origenes erat
secundissime
vire.

Origenes
truncat ferro
genitalia

Isidorus
de erroribus
origenis.

Alexandrinus fuit: leontidis martyris filius clementis alexandrini discipulus.
Hic fuit Hieronymus in libro de virtutibus illustribus et alios scriptores catholicos: quod Origenes qui et adamantius dicitur decimo seuerti principis anno aduersum christianos persecutio de mora ac leontide patre pro fide christi martyrio coronatus: cum sex fratribus et matre vidua pauperum relictus est annos octo circiter decem et septem. Substantiam autem omnem propter christi confessionem fiscus occupauerat sic ut vnde viuere amplius nihil haberent. Erat tamen tam mirabilis in eo doctrina et fides christiane admiranda constantia. Proposuerat enim cum patre suo leontide pro fide mori: si matris fraude eum non corrigisset perseruare. Nam cum ad locum ageris patri mane deliberasset occurrere: sublatis a matre noctu vestimentis et obleratis tabernaculi valuis domi cogit remanere. Cum vero in virum creuisset agere vitam apostolicam instituit et annuncians in circuitu suo verbum dei nudis pedibus multis annis incessit: a vino et carnibus abstinuit / ieiunium / vigiliis / orationibus / et primum diuinarum scripturarum studium interitus fuit. Unam tamen tunica induere peruenit: et omnium rerum mundanarum contemptor effectus est: nihil de crastino cogitabat. Amorem castitatis ut mulieribus secure auderet predicare se castrari fecit. Unum diuus Hieronymus ad pammachium et oceanum in epistola que incipit. Cedule quas misisti: tra inquit. Gult aliquid laudare Origenem / laudet et laudo. Magnus vir ab infantia fuit et vere matris filius. Alexandriae ecclesiastica schola tenuit succedens eruditissimi mo viro Clementi presbytero. Voluptates infantium fugit ut zelo dei: sed non scientiam: ferro truncaret genitalia: calcavit auaricia: scripturas sanctas memoriter tenuit: et in studio explanatiois eorum diebus desudauit et noctibus. Dille et eo amplius tractatus in ecclesia locutus est. Edidit innumeros proterea commentarios: quis nostrum tanta legere posset quanta ille scripsit. Quis ardentem in scripturis animam non miretur. hec Hieronymus. Vere magna et admiranda sunt que de Origene diximus. Sed nescio quomodo factum fuerit. aut quid acciderit inter doctores catholicos ut tam diuersa loquantur de eo: nunc bona nunc mala. Quidam predicant illum virum optimum. alij vero pessimum fuisse. Et sunt qui tenent eum sanctum: alij autem hereticum affirmant. Unum sanctus Thomas. i. par. q. xxxiiij. ar. i. in responsione ad primum argumentum dicit quod Origenes fuit fons arrianorum: qui posuerunt filium a patre esse in diuersitate substantie. Iterum in. i. parte. q. lxx. ar. i. in responsione ad primum argumentum: dicit idem Thomas quod Origenes deceptus fuit sequens antiquorum philosophorum opiniones. Iste doctor quod in. vij. li. et ymo. c. vij. valde cum extollit et collaudat: sic dicit. Origenes in scripturarum labore tam grecos quam latinos operum numero superauit. De his et Hieronymus sex milia librorum eius legisset faret. hec Isidorus. Sed idem Isidorus in. vij. li. et ymo. c. liij. fortius eum deprimat quam antea laudauerit: tra inquit. Origenem hereticum ab Origene autore exortum sunt dicentes quod non possit filius videre patrem: nec spiritus sanctus filium. Alias quod in mundi principio dicitur peccasse: et per diuersitate peccatorum et celis usque ad terras lapsas diuersa corpora quasi vincula meruisse: eamque causa factum fuisse mundum. hec Isidorus. Diuus etiam Hieronymus per doctorum et scriptorum atque pudicitie verus amator de Origene extrema videtur sentire. Nam aliquando usque ad astra extollit eum. Aliquando vero usque ad inferos deprimat. Sed videmus aureas sententias eius: per calamo occurrunt. Idcirco cum Hieronymus accusaretur ab emulis suis eo quod laudauerit Origenem: tunc scribens ad pammachium et oceanum epistolas superius allegatas seipsum excusat et impingit contra Origenem: dicens. Laudauit interpretem non dogmatistam: ingenium non fidem: philosophum non apostolum. quod si volunt super Origenem meum scire iudicium legant in ecclesiasticis commentariis. Replacent in epistola ad ephesios tria volumina: et intelligant me semper eius dogmatibus contraxisse. Iterum Hieronymus in eadem: dicit sic. Experio credite quasi christianus christi ante loquor. Si mihi creditis Origenista nunquam fui. Si non creditis: nunc esse cessauit. Et in eadem iteque subiungit sic. Non consueui illorum erroribus insultare quod

rum miror ingentia. Ipse si adhuc viueret Origenes trasceret vobis fautoribus suis: et cum Jacob diceret. Odiosum me fecistis in mundo. Et post pauca: ita inquit. Illud vero quod asserunt a quibusdam hereticis et malivolis hominibus libros eius esse violatos quod ineptum sit: hinc probant quod prudentior: doctor: eloquens uelut iorior: Eusebio et didimo asserentibus origenis inueniri potest: Quorum alter sex voluminibus defensionis eius scribens: ita eum ut se sensisse confirmat. Alter sic eius errores nititur excusare ut tamen illius esse fateatur: non scriptum negas: sed sensum scribentis edisseres. Aliud est si que ab hereticis addita sunt: didimo quod si bene dicta defendit. Hec Hieronymus. Etiam Hieronymus contra Uulgatum in epistola que incipit. Iustum quidem fuerat: dicit sic. Origenes hereticus quod ad me quod illum in plerisque hereticum non nego. Errauit de resurrectione corporis: errauit de animarum statu: de diaboli pentecosta. Et quod his minus est fillum dei et spiritum sanctum in commentariis Esaię seraphin esse testatus est. Si errasse non dicerem eum: et hec quotidie non anathematizarem: esse erroris illius socius. Neque enim ita debemus bona eius recipere ut mala quoque suscipere cogamur. At idem et scripturas in multis bene interpretatus est: et prophetarum obscura disseruit: et tam noui quam veteris testamenti reuelauit maxima sacramenta. Hec Hieronymus. Si cuius plura scire de Origene: uide Hieronymum in epistola ad Aurium de erroribus origenis: epistola incipit. Ante annos circiter decem. Ite Hieronymus ad desiderium de precipuis ecclesiasticis scriptoribus: epistola incipit. Illis nunc acriter mihi frater Desiderius sic ait. Origenes adamantius altiora atque maiora cogitans: priusquam ingenium ferre non sufficiens: aliud aliudque subnectit. Et cum hec nimio mentis ardore cogitasset: oneribus maioribus caricabat se. Et cum sic incedere non posset ruina magna illuc deuolutus est. Ut ruina eius pareret doctrinas per aliquas seductiones ineptas: multosque de uia recta in altam uiam perduxit: et uenenum eius quasi tremulis uocibus syrenarumque canticis plures necare potuit. Melior omnibus in bonis: peior in malis. Aliqua uero per eum secus uiam seminata sunt. Vult tamen aliquos eius pessimos discipulos multa uenenoosa sub eius nomine edidisse testantur. Hec Hieronymus. Et ad Tranquillinum Hieronymus de Origene ait. Qui nimium ducunt in eius amore uel odium: mihi uidentur illi maledictio prophetica subiacere. Ut illis qui dicunt bonum malum et malum bonum Augustinus quoque in .xxj. libro. de ciuitate dei. ca. .xvij. affirmat Originem grauius errasse: sic dicens. Hunc tam cum misericordiis nostris agendum esse uideo et pacifice disputandum: qui uel omnibus illis hominibus quos iustissimus iudex dignos gehenne supplicio iudicabit: uel quibusdam eorum nolunt eradere penam sempiternam futuram: sed post certi temporis metas pro cuiusque peccati quantitate: longioris siue breuioris eos inde existimant liberandos. Quia in re misericordior profecto fuit origenes qui et ipsum diabolum et angelos eius post grauiora pro meritis et diuini tora supplicia ex illis cruciatibus eruendos: atque sociandos sanctis angelis credidit. Sed illum et propter hoc et propter alia nonnulla: et maxime propter alternantes sine cessatione beatitudines et miseras et staturis seculorum interuallis ab istis ad illas: atque ab illis ad istas: itus ac reditus interminabiles: non immerito reprobauit ecclesia. Quia ex hoc quod misericors uidebatur amisit: faciendo sanctis ueras miseras penas luere et falsas beatitudines in quibus uerum ac securum: hoc est sine timore certum sempiterni boni gaudium non haberent. Hec Augustinus. Sunt alij doctores qui asserunt scripta origenis ab emulis siue ab hereticis deprauata. In de Aymo episcopus Halberstatensis ecclesie in saxoniam: uir tam in diuinis scripturis quam secularibus litteris eruditissimus in libro de christianarum rerum memoria: loquens de origene: sic dicit. Plurimum admirari non sufficere quod uir tam illustris et tam aperte rebellans et obuius hereticis deuolutus sit in tam notissimam heresim quam se.

Hieroni.
directe in
uehit iorior
genem.

Hora oia
q sequunt.

Aymo lo
quit i fay
uore Ort
gens.

De bto Gregorio

raphin in Esata spm̄scr̄m esse dixit. Et in alio loco de pnia diaboli scripserit: et de absolutioe reproboꝝ post mille annos et alijs multis q̄ sane fidel ad uersant: cū tñ abstinerissime uite et castissime fuerit: et tā p̄clare doctrine et lucidū sermonis. Ego sane salua fide patrū dixerim ut hoc v̄l nō scripserit: sed ab hereticis ob offuscandū nomē ei⁹ et famā malignē cōfecta est noie ei⁹ intrulata. Hec Haymo. Factū ad hoc p̄positū p̄ba Hieronymi de locis et noib; hec braccar̄ questionū: epla incipit. Cū in p̄ncipijs libꝝ: ubi dicit sic. De Origene aut̄ ille cuius nomē et si parua licet cōponere magnis / meo nomē inuidia / sus est. Hoc vnū dico: qz vellem cū inuidia nois eius sciētā habere etiā scri⁹ pruraz floccipendēs imagies ymbꝝasq; demonū quē rustici Zellū nomināt laruz: qz natura esse dicit terrere paruulos: et in angulis occurrere tenebrosis. Hec Hieronymus. Et dicitis p̄z q̄ntū potuerit emulatio: inuidia: malignitas ac lingua dolosa: p̄tra Origē. Nec mirandū est si prim⁹ sine exēplo errauerit q̄ tot volumina sine magistro p̄cedente explicauit. Nostrū tamē est: nedū de Origene: sed de quibuscunq; scriptoꝝ: cū sancta romana ecclia sentiret: et sup̄fluas opiniones p̄tēnere.

Hieronymus videtur loqui in fauorem Origēis

Gregorius theologoꝝ p̄nceps: ac r̄hetoꝝ lumē
emulos habuit nequissimos.

Agnus etiā Gregori⁹ magnos habuit emulos: q̄ post mortē suā man⁹ m posuerūt ad cōburendū libꝝos suos. Nā dicit in ei⁹ legenda. Cū quidā inuidi q̄sdā libꝝos ei⁹ cōbussissent et ad alios ad cōburendos anhelaret Petrus diacon⁹ eius obstitit: dicens immane sacrilegiū esse tāri patris libꝝos cōburere: sup cui⁹ caput dicit̄is ip̄e spm̄scr̄m in specie colūbe septissime p̄speo x̄t. In hac p̄o dicit eos puocasse sniam: ut si qd̄ dixerat iurādo p̄firmās: mortē cōtinuo meruisset: ip̄i a libꝝoꝝ exustione cessarent: aliter cū cōbustorib; manū daret. Itaq; cū euāgelij in ambone ascēdens: mor̄ ut gregorianē scriitari re⁹ stimonū dedit: int̄ p̄ba sp̄m̄ efflauit.

Thomas splendor ecclie et doctor angellicus ca
minos dentes passus est.

Plendor qz ch̄iane religionis Thomas de Aquino q̄ sapiētia sua vni uersalē illustrauit eccliam: in cui⁹ laudē q̄cqd̄ dixero minus p̄fecto est q̄ dignitas sua meret. Nihilomin⁹ nec ip̄e labia iniqua larrātes ac rabid⁹ dos canes euadere potuit. Hic em̄ fuit origine illustris: amator sapiētie ardētissimus: vas sp̄s̄s̄cti. Vtr̄ tā in diuinis scriptur; q̄ secularib; lris̄ plenissime eruditus: sermone disertissimus: eloquio facillis: imo clarissimus: sensu p̄fundissimus: vita ac cōuersatione sc̄tissimus. In q̄ infusum est q̄cquid naturalit̄ est capax humanū genus. Tāta em̄ et admirāda volumina scripsit ut merito stupor in humano genere dici possit. Lege obsecro aureā summā theologie in q̄ pene tot sunt miracula q̄ determinant dubia tot sacra q̄ soluunt argumēta. In q̄tuor em̄ volumib; distinguit in q̄b; oia p̄tarchaz oracula: p̄phetaz testimonia: ap̄loꝝ dicta: diuinaz scripturaz fundamēta: sp̄s̄s̄cti charismata: tāclare: tā dilucide: tāq; p̄funde explanant ut videat̄ tot⁹ in certamine posit⁹. Itē p̄st̄dera diligētius et obserua cauti⁹ q̄tuor libꝝos sniaz ac cetera pene innumera: bilita opa q̄ scripsit efficacissime: p̄cipueq; summā illā mirabile p̄tra gētilēs. In q̄b; clare ostendit q̄ subtilis artifex fuerit et q̄ prudens in cunctis testimonijs q̄ sumit tam de veteri q̄ de nouo testamēto. Nā vbiq; respexeris fulmia sūt. Nihil insolūtū: nihil indeterminatū relinquit: sed radicit⁹ heret in cā: carpit oē qd̄ tetigerit: atq; de fonte purissimo eterne sapiētie tanq; ver⁹ atq; euāgelic⁹ dispensator noua ac vetera sic dilucidat: sic explanat ut cunctos scriptoꝝ ecclie sic dei superare videat̄. Quis tanta posset legere quāta ille scripsit: Idcirco in